

ZASTUPNIČKI DOM HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA

2224

Na temelju članka 139. Ustava Republike Hrvatske, Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora na sjednici 9. studenoga 2000., donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Proglašava se Promjena Ustava Republike Hrvatske koju je donio Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora na sjednici 9. studenoga 2000.

Klasa: 012-02/00-01/02

Zagreb, 9. studenoga 2000.

ZASTUPNIČKI DOM
HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA
Predsjednik
Zastupničkog doma
Hrvatskoga državnog sabora
Zlatko Tomčić, v. r.

PROMJENA

USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 1.

U Ustavu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 56/90., 135/97. i 8/98. - pročišćeni tekst) u Glavi II. Temeljne odredbe u članku 2. stavku 4. riječi: »Hrvatski državni sabor i narod« zamjenjuju se riječima: »Hrvatski sabor ili narod«.

Članak 2.

U članku 3. iza riječi: »ravnopravnost« dodaju se riječi: »i ravnopravnost spolova«, a na kraju rečenice briše se točka i dodaju riječi: »i temelj za tumačenje Ustava.«

Članak 3.

U članku 4. stavku 1. na kraju rečenice briše se točka i dodaju riječi: »a ograničena je Ustavom zajamčenim pravom na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.«

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»Načelo diobe vlasti uključuje oblike međusobne suradnje i uzajamne provjere nositelja vlasti propisane Ustavom i zakonom.«

Članak 4.

Članak 6. mijenja se i glasi:

»Osnivanje političkih stranaka je slobodno.

Unutarnje ustrojstvo političkih stranaka mora biti sukladno temeljnim ustavnim demokratskim načelima.

Stranke moraju javno polagati račun o porijeklu svojih sredstava i imovine.

Protuustavne su političke stranke koje svojim programom ili nasilnim djelovanjem smjeraju podrivanju slobodnoga demokratskog poretka ili ugrožavaju opstojnost Republike Hrvatske. O protuustavnosti odlučuje Ustavni sud Republike Hrvatske.

Zakonom se uređuje položaj i financiranje političkih stranaka.«

Članak 5.

Članak 7. mijenja se i glasi:

»Oružane snage Republike Hrvatske štite njezin suverenitet i neovisnost te brane njenu teritorijalnu cjelovitost.

Oružane snage Republike Hrvatske mogu prijeći njezine granice ili djelovati preko njezinih granica samo na temelju prethodne odluke Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora.

Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske u sklopu vježbi u okviru međunarodnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora te radi pružanja humanitarne pomoći i bez prethodne odluke Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora.

U slučajevima predviđenim u člancima 17. i 101. Ustava, oružane se snage mogu, ako to zahtijeva narav pogibelji, koristiti kao pomoć policiji i drugim državnim tijelima.

Obrambeno ustrojstvo, zapovijedanje, upravljanje i demokratski nadzor nad oružanim snagama Republike Hrvatske uređuje se Ustavom i zakonom.«

Članak 6.

U članku 13. stavak 2. mijenja se i glasi:

»Zakonom se uređuje položaj, djelokrug i ustroj glavnog grada Zagreba.«

Članak 7.

U članku 15. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

»Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređuje se ustavnim zakonom koji se donosi po postupku za donošenje organskih zakona.

Zakonom se može, pored općega biračkog prava, pripadnicima nacionalnih manjina osigurati posebno pravo da biraju svoje zastupnike u Hrvatski sabor.«

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 4. riječ: »narodnosne« zamjenjuje se riječju: »nacionalne«.

Članak 8.

U članku 16. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.«

Članak 9.

U članku 17. stavku 1. riječi: »Hrvatski državni sabor« zamjenjuju se riječima: »Hrvatski sabor«, a iza riječi: »ako se Sabor ne može sastati,« dodaju se riječi: »na prijedlog Vlade, i uz supotpis predsjednika Vlade,«.

Članak 10.

Članak 29. mijenja se i glasi:

»Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

U slučaju sumnje ili optužbe zbog kažnjivog djela osumnjičenik, okrivljenik ili optuženik ima pravo:

- da u najkraćem roku bude obaviješten potanko i na jeziku koji razumije o naravi i razlozima optužbe koja se diže protiv njega i o dokazima koji ga terete,

- da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu obrane,

- na branitelja i nesmetano uspostavljanje veze s braniteljem, i s tim pravom mora biti upoznat,

- da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava da plati branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja pod uvjetima propisanim zakonom,

- da mu se sudi u njegovoj nazočnosti, ukoliko je dostupan sudu,

- da ispituje ili daje ispitati svjedoke optužbe i da zahtijeva da se osigura nazočnost i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe,

- na besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Osumnjičenik, okrivljenik i optuženik ne smije se siliti da prizna krivnju.

Dokazi pribavljeni na nezakonit način ne mogu se uporabiti u sudskom postupku.

Kazneni postupak može se pokrenuti samo pred sudom na zahtjev ovlaštenog tužitelja.«

Članak 11.

U članku 31. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

»Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom.

Samo se zakonom, u skladu s Ustavom i međunarodnim ugovorom, mogu propisati slučajevi i razlozi za obnovu postupka iz stavka 2. ovoga članka.«

Članak 12.

U članku 38. stavku 4. iza riječi: »Ustavom« dodaju se riječi: »i zakonom«.

Članak 13.

Članak 42. mijenja se i glasi:

»Svim se građanima priznaje pravo na javno okupljanje i mirni prosvjed.«

Članak 14.

U članku 43. stavku 1. iza riječi: »slobodno osnivati« brišu se riječi: »političke stranke,«.

Članak 15.

Članak 53. mijenja se i glasi:

»Hrvatska narodna banka je središnja banka Republike Hrvatske.

Položaj, prava i dužnosti Hrvatske narodne banke uređuju se zakonom.

Hrvatska narodna banka u svom je radu samostalna i odgovorna Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora.«

Članak 16.

Članak 66. mijenja se i glasi:

»Uz uvjete propisane zakonom mogu se osnivati privatne škole i učilišta.«

Članak 17.

U članku 71. stavak 2. mijenja se i glasi:

»Županijski dom ima najviše 65 zastupnika koji se, u skladu sa zakonom, biraju neposredno tajnim glasovanjem u županijama i gradovima s položajem županija.«

Stavci 3. i 4. brišu se.

Članak 18.

U članku 73. riječi: »Hrvatski državni sabor« zamjenjuju se riječima: »Hrvatski sabor« u odgovarajućem padežu, a iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»Pojedini dom Sabora konstituira se izborom predsjednika na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina zastupnika tog doma.«

Članak 19.

U članku 76. riječi: »Hrvatskom državnom saboru« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskom saboru«, na kraju rečenice briše se točka i dodaju riječi: »ili u slučajevima iz članka 17. i 101. Ustava«.

Članak 20.

Članak 77. mijenja se i glasi:

»Zastupnički dom i Županijski dom mogu se raspustiti radi raspisivanja prijevremenih izbora, ako to odluči većina svih zastupnika pojedinog doma.

Predsjednik Republike može sukladno odredbama članka 104. Ustava, raspustiti Zastupnički dom.«

Članak 21.

U članku 78. stavku 1. riječi: »30. lipnja« zamjenjuju se riječima: »15. srpnja«, a riječi »Hrvatskoga državnog sabora« u stavku 1. i 2. zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»Predsjednik doma može uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka sazvati dom na izvanredno zasjedanje.«

Članak 22.

Članak 79. mijenja se i glasi:

»Zastupnički dom i Županijski dom imaju predsjednika i jednog ili više potpredsjednika.

Predsjednik Zastupničkog doma predsjednik je i Hrvatskoga sabora.

Unutarnje ustrojstvo i način rada pojedinog doma Sabora uređuje se poslovníkom doma u skladu s Ustavom.

Poslovník se donosi većinom glasova svih zastupnika doma.«

Članak 23.

U članku 80. stavku 1. iza podstavka 4. dodaju se novi podstavci 5., 6. i 7. koji glase:

»- donosi akte kojima izražava politiku Sabora,

- donosi Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane Republike Hrvatske,

- ostvaruje građanski nadzor nad oružanim snagama i službama sigurnosti Republike Hrvatske«.

Dosadašnji podstavci 5., 6., 7., 8., 9. i 10. postaju podstavci 8., 9., 10., 11., 12. i 13.

Članak 24.

Članak 81. mijenja se i glasi:

»Županijski dom:

- predlaže Zastupničkom domu zakone i raspisivanje referenduma,

- raspravlja i može davati mišljenja o pitanjima koja su u djelokrugu Zastupničkog doma,

- daje Zastupničkom domu prethodno mišljenje u postupku donošenja i promjene Ustava,

- daje Zastupničkom domu prethodno mišljenje u slučajevima iz članka 7. stavka 2. Ustava,

- obavlja druge poslove utvrđene Ustavom.

U postupku donošenja zakona kojima se razrađuju Ustavom utvrđene slobode i prava čovjeka i građanina, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela, ustrojstvo i djelokrug državne uprave te ustrojstvo, djelokrug i financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Županijski dom ravnopravno odlučuje sa Zastupničkim domom. Zakon o kojem Županijski dom i Zastupnički dom ravnopravno odlučuju, smatra se donesenim kad je u oba doma izglasan u istovjetnom tekstu. U slučaju kad Županijski dom ne odluči o zakonu koji je izglasan u Zastupničkom domu ili kad domovi Sabora ne izglasaju zakon u istovjetnom tekstu ili ako se o tekstu zakona ne postigne suglasnost u roku od 15 dana od dana izglasavanja, donesen je zakon u tekstu u kojem je izglasan u Zastupničkom domu.

Ako drži da su zakonom koji je donio Zastupnički dom povrijeđena prava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim zakona o kojima Županijski dom ravnopravno odlučuje sa Zastupničkim domom, Županijski dom može u

roku od 8 dana od dana izglasavanja zakona u Zastupničkom domu, uz obrazloženo mišljenje, vratiti zakon na ponovno odlučivanje Zastupničkom domu. U tom slučaju Zastupnički dom o donošenju zakona odlučuje natpolovičnom većinom svih zastupnika, osim kada Zastupnički dom zakone donosi dvotrećinskom većinom.«

Članak 25.

Članak 83. mijenja se i glasi:

»Zakone (organski zakoni) kojima se uređuju prava nacionalnih manjina Zastupnički dom donosi dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika.

Zakone (organski zakoni) kojima se razrađuju Ustavom utvrđene slobode i prava čovjeka i građanina, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave Zastupnički dom donosi većinom glasova svih zastupnika.

Odluku iz članka 7. stavka 2. i članka 8. Ustava Zastupnički dom donosi dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika.

Kad o zakonu ravnopravno odlučuje sa Zastupničkim domom Županijski dom odlučuje po postupku propisanom za Zastupnički dom. Odluku o vraćanju zakona na ponovno odlučivanje Zastupničkom domu Županijski dom donosi većinom glasova svih zastupnika, a u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka dvotrećinskom većinom.«

Članak 26.

Članak 85. mijenja se i glasi:

»Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik u Zastupničkom domu, klubovi zastupnika u Zastupničkom domu, radna tijela Zastupničkog doma, Županijski dom i Vlada Republike Hrvatske.«

Članak 27.

Članak 86. mijenja se i glasi:

»Zastupnici Hrvatskoga sabora imaju pravo postavljati Vladi Republike Hrvatske i pojedinim ministrima zastupnička pitanja.

Najmanje jedna desetina zastupnika Zastupničkog doma može podnijeti interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske ili pojedinoga njezinog člana.

Postavljanje zastupničkih pitanja i podnošenje interpelacije poblize se uređuju poslovníkom.«

Članak 28.

U članku 87. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»O pitanjima iz stavka 1. i 2. ovoga članka Zastupnički dom će raspisati referendum u skladu sa zakonom ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.«

Dosadašnji stavci 3., 4. i 5. postaju stavci 4., 5. i 6.

Članak 29.

Članak 89. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike proglasit će zakone u roku od osam dana od kada su izglasani u Hrvatskom saboru.

Ako Predsjednik Republike smatra da proglašeni zakon nije u skladu s Ustavom može pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti zakona pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.«

Članak 30.

Članak 90. mijenja se i glasi:

»Prije nego što stupe na snagu zakoni i drugi propisi državnih tijela objavljuju se u »Narodnim novinama«, službenom listu Republike Hrvatske.

Propisi tijela koja imaju javne ovlasti prije stupanja na snagu moraju biti objavljeni na dostupan način u skladu sa zakonom.

Zakon stupa na snagu najranije osmi dan od dana njegove objave, osim ako nije zbog osobito opravdanih razloga zakonom drukčije određeno.

Zakoni i drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje.

Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje.«

Članak 31.

U članku 92. stavku 1. riječi: »Hrvatskoga državnog sabora« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«, a iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»Predsjednika istražnog povjerenstva bira većina zastupnika doma iz reda oporbenih zastupnika.«

Članak 32.

U članku 93. stavku 1. riječi: »Hrvatskoga državnog sabora« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«, a iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»U okviru institucije pučkog pravobranitelja osigurat će se zaštita ustavnih i zakonskih prava građana u postupcima koji se vode u Ministarstvu obrane, oružanim snagama i službama sigurnosti, zaštita prava građana pred tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave te zaštita prava na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu pred tijelima državne vlasti.«

Članak 33.

Članak 94. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike Hrvatske predstavlja i zastupa Republiku Hrvatsku u zemlji i inozemstvu. Predsjednik Republike brine se za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti. Predsjednik Republike odgovara za obranu neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.«

Članak 34.

U članku 95. stavak 2. mijenja se i glasi:

»Nitko ne može biti biran više od dva puta za Predsjednika Republike.«

Stavak 6. mijenja se i glasi:

»Prije preuzimanja dužnosti, Predsjednik Republike pred predsjednikom Ustavnog suda Republike Hrvatske polaže svečanu prisegu kojom se obvezuje na vjernost Ustavu.«

U stavku 7. iza riječi: »Republike« stavlja se zarez i dodaju riječi: »prisega i njeno polaganje«.

Članak 35.

Članak 96. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike ne može obavljati nijednu drugu javnu ili profesionalnu dužnost.

Nakon izbora Predsjednik Republike podnosi ostavku na članstvo u političkoj stranci, o čemu obavještava Zastupnički dom Hrvatskoga sabora.«

Članak 36.

Članak 97. mijenja se i glasi:

»U slučaju kraće spriječenosti uslijed odsutnosti, bolesti ili korištenja godišnjeg odmora, Predsjednik Republike može povjeriti predsjedniku Hrvatskoga sabora da ga zamjenjuje. O povratku na dužnost odlučuje Predsjednik Republike.

U slučaju duže spriječenosti uslijed bolesti ili nesposobnosti, a posebno ako Predsjednik Republike nije u stanju odlučiti o povjeravanju dužnosti privremenom zamjeniku, predsjednik Hrvatskoga sabora preuzima dužnost privremenog predsjednika Republike na temelju odluke Ustavnog suda. Ustavni sud o tome odlučuje na prijedlog Vlade.

U slučaju smrti, ostavke koja se podnosi predsjedniku Ustavnog suda Republike Hrvatske i o kojoj se obavještava predsjednik Hrvatskoga sabora, ili kada Ustavni sud utvrdi razloge za prestanak mandata Predsjednika Republike, dužnost privremenog predsjednika Republike po sili Ustava preuzima predsjednik Hrvatskoga sabora.

Kada predsjednik Hrvatskoga sabora kao privremeni predsjednik Republike donosi akt o proglašenju zakona, akt supotpisuje predsjednik Vlade Republike Hrvatske.

Izbori za novog Predsjednika Republike moraju se održati u roku od 60 dana od dana preuzimanja dužnosti privremenog predsjednika Republike sukladno stavku 3. ovoga članka.«

Članak 37.

U članku 98. stavku 1. podstavku 1. riječi: »Hrvatskoga državnog sabora« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«.

Podstavci 3. i 4. zamjenjuju se podstavkom 3. koji glasi:

»- povjerava mandat za sastavljanje Vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Zastupničkom domu i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine svih zastupnika u Zastupničkom domu,«.

Dosadašnji podstavci 5., 6. i 7. postaju podstavci 4., 5. i 6.

Članak 38.

Članak 99. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike i Vlada Republike Hrvatske surađuju u oblikovanju i provođenju vanjske politike.

Predsjednik Republike, na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, odlučuje o osnivanju diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

Predsjednik Republike, na prijedlog Vlade i uz mišljenje mjerodavnog odbora Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, donosi odluku o postavljanju i opozivu šefova diplomatskih misija Republike Hrvatske u inozemstvu, uz prethodni supotpis predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Predsjednik Republike prima vjerodajnice i opozivna pisma inozemnih šefova diplomatskih misija.«

Članak 39.

U članku 100. stavku 2. riječ: »dužnosnike« zamjenjuje se riječju: »zapovjednike«.

Stavak 3. briše se.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 3. riječi: »Hrvatskoga državnog sabora« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»U slučaju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti države Predsjednik Republike može, uz supotpis predsjednika Vlade, narediti uporabu oružanih snaga iako nije proglašeno ratno stanje.«

Članak 40.

Članak 101. mijenja se i glasi:

»Za vrijeme trajanja ratnog stanja Predsjednik Republike može donositi uredbе sa zakonskom snagom na temelju i u okviru ovlasti koje je dobio od Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora. Ako Zastupnički dom nije u zasjedanju, Predsjednik Republike ima ovlast da uredbama sa zakonskom snagom uređuje sva pitanja koja zahtijeva ratno stanje.

U slučaju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti države, ili kad su tijela državne vlasti onemogućena da redovito obavljaju svoje ustavne dužnosti, Predsjednik Republike može, na prijedlog predsjednika Vlade i uz njegov supotpis, donositi uredbe sa zakonskom snagom.

Predsjednik Republike podnijet će uredbe sa zakonskom snagom na potvrdu Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora čim se Dom bude mogao sastati.

Ako Predsjednik Republike ne podnese uredbu Zastupničkom domu na potvrdu u skladu sa stavkom 3. ovoga članka ili Zastupnički dom istu ne potvrdi uredba sa zakonskom snagom prestaje važiti.

U slučaju iz stavka 1. i 2. ovoga članka Predsjednik Republike ima pravo sazvati sjednicu Vlade i predsjedavati tako sazvanoj sjednici Vlade.«

Članak 41.

Članak 102. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike može predložiti Vladi da održi sjednicu i razmotri određena pitanja.

Predsjednik Republike može biti nazočan sjednici Vlade i sudjelovati u raspravi.«

Članak 42.

Članak 103. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike i Vlada Republike Hrvatske, u skladu s Ustavom i zakonom, surađuju u usmjeravanju rada sigurnosnih službi.

Imenovanje čelnika sigurnosnih službi, uz prethodno pribavljeno mišljenje mjerodavnog odbora Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, supotpisuju Predsjednik Republike i predsjednik Vlade Republike Hrvatske.«

Članak 43.

Članak 104. mijenja se i glasi:

»Predsjednik Republike, na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, a nakon savjetovanja s predstavnicima klubova zastupnika parlamentarnih stranaka, može raspustiti Zastupnički dom Hrvatskoga sabora ako, na zahtjev Vlade da se izglasa povjerenje, Dom Vladi izglasa nepovjerenje ili u roku od 120 dana od dana predlaganja ne donese državni proračun.«

Predsjednik Republike Hrvatske ne može na prijedlog Vlade raspustiti Zastupnički dom dok traje postupak za utvrđivanje njegove odgovornosti za povredu Ustava.«

Članak 44.

U članku 105. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»Ustavni sud mora donijeti odluku o odgovornosti Predsjednika Republike Hrvatske za povredu Ustava u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga kojim se pokreće odgovornost Predsjednika Republike Hrvatske za povredu Ustava.«

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 45.

Iza članka 105. dodaje se članak 105a. koji glasi:

»Članak 105a.

Predsjednik Republike ima imunitet nepovredivosti.

Predsjednik Republike ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez prethodnog odobrenja Ustavnog suda.

Predsjednik Republike može biti pritvoren bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. U takvom slučaju državno tijelo koje je Predsjednika Republike pritvorilo, dužno je o tome odmah obavijestiti predsjednika Ustavnog suda.«

Članak 46.

Članak 106. mijenja se i glasi:

»Predsjedniku Republike u obavljanju njegovih dužnosti pomažu savjetodavna tijela. Članove tih tijela imenuje i razrješuje Predsjednik Republike. Nisu dopuštena imenovanja koja su u suprotnosti s načelom diobe vlasti.

Savjetodavni, stručni i drugi poslovi obavljaju se u Uredu Predsjednika Republike. Ustrojstvo i djelokrug Ureda uređuje se zakonom i pravilnikom.«

Članak 47.

Članak 108. mijenja se i glasi:

»Vladu Republike Hrvatske čine predsjednik, jedan ili više potpredsjednika i ministri.

Bez odobrenja Vlade predsjednik i članovi Vlade ne mogu obavljati nijednu drugu javnu ili profesionalnu dužnost.«

Članak 48.

Članak 109. mijenja se i glasi:

»Članove Vlade predlaže osoba kojoj je Predsjednik Republike povjerio mandat za sastav Vlade.

Odmah po sastavljanju Vlade, a najkasnije u roku od 30 dana od prihvaćanja mandata, mandatar je dužan program Vlade i Vladu predstaviti Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora i zatražiti glasovanje o povjerenju.

Vlada stupa na dužnost kad joj povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Zastupničkom domu.

Predsjednik i članovi Vlade polažu svečanu prisegu pred Zastupničkim domom. Tekst prisega utvrđuje se zakonom.

Na temelju odluke Hrvatskoga sabora o iskazivanju povjerenja Vladi Republike Hrvatske, rješenje o imenovanju predsjednika Vlade donosi Predsjednik Republike uz supotpis predsjednika Hrvatskoga sabora, a rješenje o imenovanju članova Vlade donosi predsjednik Vlade uz supotpis predsjednika Hrvatskoga sabora.«

Članak 49.

Iza članka 109. dodaju se članci 109.a i 109.b koji glase:

»Članak 109.a

Ako mandatar ne sastavi Vladu u roku od 30 dana od dana prihvaćanja mandata, Predsjednik Republike mu može produžiti mandat za najviše još 30 dana.

Ako ni u tom roku mandatar ne uspije sastaviti Vladu ili ako predložena Vlada ne dobije povjerenje Zastupničkog doma, Predsjednik Republike povjerit će mandat za sastav Vlade drugoj osobi.

Članak 109.b

Ako Vlada ne bude sastavljena u skladu sa člankom 109. i 109.a Ustava Predsjednik Republike će imenovati privremenu nestranačku Vladu i istodobno raspisati prijevremene izbore za Zastupnički dom.«

Članak 50.

Članak 110. mijenja se i glasi:

»Vlada Republike Hrvatske:

- predlaže zakone i druge akte Hrvatskom saboru,
- predlaže državni proračun i završni račun,
- provodi zakone i druge odluke Sabora,
- donosi uredbe za izvršenje zakona,
- vodi vanjsku i unutarnju politiku,
- usmjerava i nadzire rad državne uprave,
- brine o gospodarskom razvitku zemlje,
- usmjerava djelovanje i razvitak javnih službi,
- obavlja druge poslove određene Ustavom i zakonom.«

Članak 51.

Članak 111. mijenja se i glasi:

»Ustrojstvo, način rada, odlučivanje i vrste akata koje Vlada donosi propisuju se zakonom i poslovnikom.«

Članak 52.

Članak 112. mijenja se i glasi:

»Vlada je odgovorna Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora.

Predsjednik i članovi Vlade zajednički su odgovorni za odluke koje donosi Vlada, a osobno su odgovorni za svoje područje rada.«

Članak 53.

Članak 113. mijenja se i glasi:

»Na prijedlog najmanje jedne petine zastupnika u Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora može se pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu, ili Vladi u cjelini.

Glasovanje o povjerenju Vladi može zahtijevati i njezin predsjednik.

Ne može se raspravljati i glasovati o povjerenju prije nego protekne sedam dana od dana dostave prijedloga Zastupničkom domu.

Rasprava i glasovanje o povjerenju mora se provesti najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga Zastupničkom domu.

Odluka o nepovjerenju je donijeta ako je za nju glasovala većina od ukupnog broja zastupnika u Zastupničkom domu.

Ako Zastupnički dom odbije prijedlog za izglasavanje nepovjerenja, zastupnici koji su ga postavili ne mogu ponovno podnijeti isti prijedlog prije isteka roka od šest mjeseci.

Ako se izglasa nepovjerenje predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini, predsjednik Vlade i Vlada podnose ostavku. Ako se u roku od 30 dana ne izglasa povjerenje novom mandataru i članovima koje predlaže za sastav Vlade, predsjednik Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora obavijestit će o tome Predsjednika Republike Hrvatske. Nakon primljene obavijesti predsjednika Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora Predsjednik Republike će odmah donijeti odluku o raspuštanju Zastupničkog doma i istovremeno raspisati izbore za taj Dom.

Ako se izglasa nepovjerenje pojedinom članu Vlade predsjednik Vlade može umjesto njega predložiti drugoga člana Zastupničkom domu da mu izglasa povjerenje ili predsjednik Vlade i Vlada mogu podnijeti ostavku.«

U svim slučajevima kada predsjednik Vlade ili Vlada podnesu ostavku postupit će se u skladu sa stavkom 7. ovoga članka.«

Članak 54.

Članak 114. mijenja se i glasi:

»Ustrojstvo i poslovi državne uprave i način njihovog obavljanja uređuju se zakonom.

Određeni poslovi državne uprave mogu se zakonom povjeriti tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i

pravnim osobama koje imaju javne ovlasti.

Zakonom i drugim propisima uređuje se status državnih službenika te radno-pravni status namještenika.«

Članak 55.

Članak 116. mijenja se i glasi:

»Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu zakona i ravnopravnost građana.

Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske i mjerodavnog odbora Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, na prijedlog Predsjednika Republike bira i razrješuje Zastupnički dom Hrvatskoga sabora. Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske bira se na četiri godine.

Ustanovljavanje, djelokrug, sastav i ustrojstvo sudova te postupak pred sudovima uređuje se zakonom.«

Članak 56.

U članku 117. stavak 2. mijenja se i glasi:

»Javnost se može isključiti iz cijele rasprave ili njezina dijela zbog razloga koji su nužni u demokratskom društvu radi interesa morala, javnog reda ili državne sigurnosti, posebno ako se sudi maloljetnicima, ili radi zaštite privatnog života stranaka, ili u bračnim sporovima i postupcima u svezi sa skrbništvom i posvojenjem, ili radi čuvanja vojne, službene ili poslovne tajne i zaštite sigurnosti i obrane Republike Hrvatske, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde.«

Članak 57.

Članak 119. mijenja se i glasi:

»Suci imaju imunitet u skladu sa zakonom.

Suci i suci porotnici koji sudjeluju u suđenju ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudbene odluke, osim ako se ne radi o kršenju zakona od strane suca.

Sudac ne može u postupku pokrenutom zbog kaznenog djela učinjenog u obavljanju sudačke dužnosti biti pritvoren bez odobrenja Državnoga sudbenog vijeća.«

Članak 58.

Članak 120. mijenja se i glasi:

»Sudačka dužnost je stalna.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka prigodom prvog stupanja na sudačku dužnost suci će se imenovati na vrijeme od pet godina. Nakon ponovnog imenovanja sudac obavlja svoju dužnost stalno.

Sudac će biti razriješen sudačke dužnosti:

- ako to sam zatraži,
- ako trajno izgubi sposobnost obavljati svoju dužnost,
- ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja sudačke dužnosti,
- ako u skladu sa zakonom, zbog počinjenoga teškoga stegovnog djela tako odluči Državno sudbeno vijeće,
- kad navrši sedamdeset godina.

Protiv odluke o razrješenju sudačke dužnosti sudac ima pravo u roku od 15 dana od dana dostave odluke, podnijeti Ustavnom sudu Republike Hrvatske žalbu o kojoj Ustavni sud odlučuje na način i u sastavu određenom Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Protiv odluke Državnoga sudbenog vijeća o stegovnoj odgovornosti sudac ima, u roku od 15 dana od dana dostave odluke, pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske. O žalbi odlučuje Ustavni sud na način i po postupku kako je to određeno Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

U slučajevima iz stavka 4. i 5. ovoga članka Ustavni sud dužan je odlučiti u roku od 30 dana od primitka žalbe. Odluka Ustavnog suda isključuje pravo na ustavnu tužbu.

Sudac ne može biti premješten protivno njegovoj volji osim u slučaju ukidanja suda ili preustroja suda u skladu sa zakonom.

Sudac ne može obavljati službu ili posao koje je zakon odredio kao nespojive sa sudačkom dužnošću.«

Članak 59.

Članak 121. mijenja se i glasi:

»Suce, u skladu s Ustavom i zakonom, imenuje i razrješuje te o njihovoj stegovnoj odgovornosti odlučuje Državno sudbeno vijeće.

Državno sudbeno vijeće u postupku imenovanja i razrješenja sudaca dužno je pribaviti mišljenje mjerodavnog odbora Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora.

Državno sudbeno vijeće ima jedanaest članova koje iz reda istaknutih sudaca, odvjetnika i sveučilišnih profesora pravnih znanosti bira Zastupnički dom Sabora na način i u postupku određenim zakonom. Većina od ukupnog broja članova Državnoga sudbenog vijeća mora biti iz reda sudaca.

Predsjednici sudova ne mogu biti birani za članove Državnoga sudbenog vijeća.

Članovi Državnoga sudbenog vijeća biraju se na vrijeme od četiri godine, s time da članom Državnoga sudbenog vijeća nitko ne može biti više od dva puta uzastopce.

Predsjednika Državnoga sudbenog vijeća bira tajnim glasanjem većina članova Državnoga sudbenog vijeća na vrijeme

od dvije godine.

Djelokrug i način rada Državnoga sudbenog vijeća uređuje se zakonom.«

Članak 60.

Iza članka 121. dodaje se podnaslov: »5. Državno odvjetništvo« i članak 121.a koji glasi:

»Članak 121.a

Državno odvjetništvo je samostalno i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i zakona.

Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske imenuje na vrijeme od četiri godine Zastupnički dom Hrvatskoga sabora na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje mjerodavnog odbora Zastupničkog doma.

Prigodom prvog stupanja na državnoodvjetničku dužnost zamjenici državnog odvjetnika će se imenovati na vrijeme od pet godina. Nakon ponovnog imenovanja zamjenik državnog odvjetnika obavlja svoju dužnost stalno.

Zamjenike državnih odvjetnika u skladu s Ustavom i zakonom imenuje, razrješuje i o njihovoj stegovnoj odgovornosti odlučuje Državnoodvjetničko vijeće. Državnoodvjetničko vijeće bira Zastupnički dom Sabora na način i u postupku određenim zakonom. Većina od ukupnog broja članova Državnoodvjetničkog vijeća mora biti iz reda zamjenika državnih odvjetnika.

Čelnici državnih odvjetništava ne mogu biti birani za članove Državnoodvjetničkog vijeća.

Djelokrug, ustrojstvo i način rada Državnoodvjetničkog vijeća uređuje se zakonom.

Ustanovljavanje, ustrojstvo, djelokrug i nadležnost državnog odvjetništva uređuje se zakonom.«

Članak 61.

U članku 122. stavku 1. riječ: »jedanaest« zamjenjuje se riječju: »trinaest«, a riječi: »na prijedlog Županijskog doma« brišu se.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

»Postupak kandidiranja sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Zastupničkom domu provodi odbor Zastupničkoga doma, mjerodavan za pitanje Ustava.«

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 62.

U članku 125. stavku 1. podstavak 3. zamjenjuje se s tri nova podstavka koji glase:

»- može ocjenjivati ustavnost zakona te ustavnost i zakonitost drugih propisa koji su prestali važiti ako od tog prestanka do podnošenja zahtjeva ili prijedloga za pokretanje postupka nije prošlo više od godine dana,

- odlučuje povodom ustavnih tužbi protiv pojedinačnih odluka državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima kad su tim odlukama povrijeđene temeljne slobode i prava čovjeka i građanina, kao i pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske,

- prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti te o uočenim pojavama neustavnosti i nezakonitosti izvješćuje Zastupnički dom Hrvatskoga sabora«.

Dosadašnji podstavci 4., 5., 6., 7. i 8. postaju podstavci 6., 7., 8., 9. i 10.

Članak 63.

Iza članka 125. dodaje se članak 125.a koji glasi:

»Članak 125.a

Ako Ustavni sud utvrdi da nadležno tijelo nije donijelo propis za izvršenje odredaba Ustava, zakona i drugih propisa, a bilo je dužno takav propis donijeti, o tome obavještava Vladu, a o propisima koje je bila dužna donijeti Vlada, obavještava Zastupnički dom.«

Članak 64.

U članku 126. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»U slučajevima iz članka 125. stavka 1. podstavka 3. Ustava, ako Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdi da zakon nije bio u skladu s Ustavom ili da drugi propis nije bio u skladu s Ustavom i zakonom, donijet će odluku o utvrđenju neustavnosti ili nezakonitosti.«

Članak 65.

U članku 127. stavku 1. na početku rečenice riječ: »Uvjeti« zamjenjuje se riječima: »Postupak i uvjeti«.

Članak 66.

Naslov Glave VI. mijenja se i glasi:

»MJESNA, LOKALNA I PODRUČNA (REGIONALNA) SAMOUPRAVA«

Članak 67.

Članak 128. mijenja se i glasi:

»Građanima se jamči pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Pravo na samoupravu ostvaruje se preko lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela koja su sastavljena od članova izabranih na slobodnim i tajnim izborima na temelju neposrednog, jednakog i općega biračkog prava.

Građani mogu neposredno sudjelovati u upravljanju lokalnim poslovima, putem zborova, referendumima i drugih oblika neposrednog odlučivanja u skladu sa zakonom i statutom.«

Članak 68.

Članak 129. mijenja se i glasi:

»Jedinice lokalne samouprave su općine i gradovi i njihovo područje određuje se na način propisan zakonom. Zakonom se mogu ustanoviti i druge jedinice lokalne samouprave.

Jedinice područne (regionalne) samouprave su županije. Područje županije određuje se na način propisan zakonom.

Zakonom se može glavnom gradu Zagrebu utvrditi položaj županije. Većim gradovima u Republici Hrvatskoj zakonom se mogu dati ovlasti županije.

U naselju ili dijelu naselja mogu se, u skladu sa zakonom, osnivati oblici mjesne samouprave.«

Članak 69.

Iza članka 129. dodaju se članci 129.a i 129.b koji glase:

»Članak 129.a

Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu.

Jedinice područne (regionalne) samouprave obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značenja, a osobito poslove koji se odnose na školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Poslovi lokalnog i područnog (regionalnog) djelokruga uređuju se zakonom. Prilikom dodjeljivanja tih poslova prednost će imati ona tijela koja su najbliža građanima.

Prilikom određivanja djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora se voditi računa o širini i prirodi poslova i o zahtjevima učinkovitosti i ekonomičnosti.

Članak 129.b

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo u okviru zakona, svojim statutima samostalno urediti unutarnje ustrojstvo i djelokrug svojih tijela te ih prilagoditi lokalnim potrebama i mogućnostima.«

Članak 70.

Članak 130. mijenja se i glasi:

»U obavljanju poslova iz svojeg djelokruga tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave samostalna su i podliježu samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti ovlaštenih državnih tijela.«

Članak 71.

Članak 131. mijenja se i glasi:

»Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na vlastite prihode kojima slobodno raspolažu u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga.

Prihodi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti razmjerni njihovim ovlastima predviđenim Ustavom i zakonom.

Država je dužna pomagati financijski slabije jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom.«

Članak 72.

Članak 132. mijenja se i glasi:

»U skladu s Ustavom, zakonom i pravilima međunarodnog prava, sklapanje međunarodnih ugovora u nadležnosti je, ovisno o naravi i sadržaju međunarodnog ugovora, Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, Predsjednika Republike i Vlade Republike Hrvatske.«

Članak 73.

U članku 133. stavku 1. riječi: »Hrvatskoga državnog sabora« zamjenjuju se riječima: »Hrvatskoga sabora«.

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

»Predsjednik Republike potpisuje isprave o ratifikaciji, pristupu, odobrenju ili prihvatu međunarodnih ugovora koje je Zastupnički dom Hrvatskoga sabora potvrdio na temelju stavka 1. i 2. ovoga članka.

Međunarodne ugovore koji ne podliježu potvrđivanju Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora sklapa Predsjednik Republike na prijedlog Vlade ili Vlada Republike Hrvatske.«

Članak 74.

U naslovu iznad članka 135. riječ: »odcjepljenje« zamjenjuje se riječju: »razdruživanje«.

Članak 75.

U cijelom tekstu Ustava Republike Hrvatske riječi: »Hrvatski državni sabor« u određenom padežu zamjenjuju se riječima: »Hrvatski sabor« u odgovarajućem padežu.

Članak 76.

Promjena Ustava stupa na snagu danom proglašenja.

ZASTUPNIČKI DOM
HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA

Klasa: 012-02/00-01/02
Zagreb, 9. studenoga 2000.

Predsjednik
Zastupničkog doma
Hrvatskoga državnog sabora
Zlatko Tomčić, v. r.